

Використання виробничих функцій для моделювання діяльності підприємства є найбільш ефективний спосіб. Також їх доцільно використовувати для моделювання доданої вартості підприємства. Додана вартість аналогічна знову створеній вартості, тобто тієї частини ціни товару, яка утворилася на стадії просування товару, здійснюваної даним підприємством [2].

Дана модель дозволяє досліджувати вплив використовуваної фінансової стратегії на фінансовий стан підприємства.

Таким чином було розроблено модель оптимізації ефективної фінансової стратегії ТНК, а саме на основі виробничої функції Кобба-Дугласа та її проїзводних (виробничої функції Я. Тінбергена та моделі Солоу) була побудована модель, яка дозволяє досліджувати вплив використовуваної фінансової стратегії на фінансовий стан підприємства. Подальшим напрямом дослідження є введення в модель таких факторів зовнішнього середовища, як курс валют і інфляція, а також вивчення поведінки моделі при додаванні до неї варіанту використання частини чистого прибутку підприємства на матеріальне стимулювання співробітників підприємства, і, відповідно, моделювання спрямованої на нього додаткової фінансової стратегії.

Отримані результати моделювання допоможуть менеджменту ТНК змодельовати дійсно ефективну фінансову стратегію компанії. Дана модель дозволить менеджменту в реальному масштабі часу виконувати моніторинг показників, визначати проблемні чинники і приймати необхідні управлінські рішення.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Рогач О.І. ТНК і економічне зростання країн, що розвиваються: Монографія. – К.: ВЦ “Київський університет”, 1994. – 150с.
2. Тимохин В.Н. Методология моделирования экономической динамики: Монография. / Научн. ред. проф. Ю.Г. Лысенко. – Донецк: ООО «Юго-Восток, Лтд.», 2007. – 269 с.

РЕЗЮМЕ

В статье дается оценка моделирования эффективной финансовой стратегии ТНК на принципах устойчивого экономического роста.

Ключевые слова: финансовый результат, транснационализация, модель, устойчивый экономически рост, ТНК, финансовая стратегия.

РЕЗЮМЕ

У статті надається оцінка моделювання ефективної фінансової стратегії ТНК на принципах сталого економічного зростання.

Ключові слова: фінансовий результат, транснаціоналізація, модель, стале економічне зростання, ТНК, фінансова стратегія.

SUMMARY

The evaluation of the modeling of TNK effective financial strategists on principles of steady economic growth is given in the article.

Keywords: financial result, transnationalization, model, steady economic growth, TNK, financial strategy.

РОЗВИТОК ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ, БІЗНЕСУ Й СУСПІЛЬСТВА

Мартякова О.В., д.е.н., професор Інститут економіки промисловості НАНУ, Донецьк

Постановка проблеми. Загальносвітові та національні тенденції розвитку свідчать про необхідність та про готовність суспільства до переходу на нові принципи та механізми соціогуманітарного розвитку, що побудовані на співпраці основних партнерів соціальної політики на різних рівнях ієрархії. Це пов'язано зі змінами загальноцивілізаційних і національних факторів розвитку, переходом до нематеріальних чинників виробництва, зміною структури капіталу, а також загостренням конкуренції та наслідками світової економіки.

Аналіз досліджень і публікацій. Серед західних учених, що розробляли тему взаємодії інститутів держави, бізнесу та суспільства, можна зазначити І. Бартле, Дж.Бейлі, Ш. Бонні, Ф. Котлера, Н. Лі, Дж. Оппенхайма, Дж. Стігліца, В. Стрека та ін. У російській науковій літературі питання взаємодії влади, бізнесу та суспільства, починаючи з 90-х років ХХ ст., досліджуються

С. Макаровим, М. Сажиною, І. Столяровим, І. Фамінським, В. Якимцем та ін. В Україні, в першу чергу, слід відзначити праці таких учених, як О. Амоша, В.Геєць, О. Грішнова, Е. Лібанова, О. Новікова, О. Пасхавер, І. Петрова, М. Чумаченко та ін.[1-13]. Основний доробок з цих питань з урахуванням національної специфіки пов'язаний з такими колективами вчених: у системі вищої освіти України, це – Київський національний економічний університет (О. Грішнова, В. Петух, А. Колот та ін.), Донецький національний університет (Н. Лукьянченко, Л. Шаульська та ін.); у системі Національної академії наук України: ДУ«Інститут економіки та прогнозування» (В.Геєць, М. Скрипниченко, Л. Федулова, Т. Єфименко та ін.), Інститут демографії та соціальних досліджень (Е. Лібанова, Л. Лісогор, О. Макарова та ін.), Рада з вивчення продуктивних сил України (С. Бандур, Т. Заяць, В. Куценко та ін.), Інститут економіки промисловості (М. Чумаченко, О. Амоша, І. Булеєв, Л. Червова, Л. Кузьменко, О. Новікова, В. Ляшенко, В. Антонюк, О. Воловодова та ін.).

Сучасні західні економісти в силу тривалішого, ніж в Україні, періоду існування подібної проблематики мали змогу досить детально викласти основні риси та принципи взаємодії інститутів держави, бізнесу та суспільства при реалізації соціальних проєктів, хоча досліджувалися переважно практичні питання, а висновки були вузькоспрямованими.

Невирішені проблеми. У вітчизняній та зарубіжній літературі відображені результати багатьох досліджень формування методичних підходів до взаємодії інститутів держави, бізнесу та суспільства стосовно країн із різним рівнем розвитку економіки. Проте повноцінного дослідження, що має на меті упорядкувати отриманий раніше досвід, в економічних виданнях не наводилося. Таке завдання є першорядним при розробці соціальних проєктів, пов'язаних із взаємодією інститутів держави, бізнесу та суспільства. У науковій літературі можна зустріти розрізнені теоретичні дослідження окремих проблем взаємодії інститутів держави, бізнесу та суспільства. Різні наукові течії мають розробки питань власності, контролю та регулювання державою економічних відносин, взаємодії держави, суспільних організацій та приватного сектора. Проте такі питання, як з'єднання ресурсів різних форм власності з метою фінансування соціально значущих проєктів та програм, відмінність інтересів у таких партнерствах, можливі шляхи гармонізації інтересів, комплексно не вивчалися.

Ціль статті. Визначення основних моделей взаємодії держави, бізнесу й суспільства; розробка технології стратегічного партнерства.

Результати дослідження. Соціальний розвиток для сучасних національних економік є разом з економічним і екологічним напрямками метою стійкого розвитку. Для транзитивної економічної системи залучення додаткових ресурсів (матеріальних, інформаційних, трудових і ін.) із метою модернізації національної соціально-економічної системи в умовах динамічних змін в Україні є актуальним. Особливо це актуально для модернізації соціальної сфери (сектора) – вирішення питань управління соціальними ризиками і соціальним розвитком, де засобів однієї держави, з одного боку, не вистачає, а з іншого – великі соціальні витрати знижують підприємницьку активність.

Соціальна сфера – це площина взаємодії наявних у суспільстві соціальних груп, верств населення відносно матеріального добробуту, умов праці, умов життя та діяльності у галузях освіти, культури, охорони здоров'я, соціального забезпечення, фізичної культури, комунального обслуговування.

Сучасний етап розвитку України характеризується численними змінами, які формуються під впливом загально цивілізаційних, національних і регіональних чинників розвитку. Вплив численних чинників приводить до змін, що формує будь-які загальнонаціональні і групові ризики в соціальному секторі. У соціально-економічному середовищі, що змінилося, не кожен власник вирішує соціальні питання. Не в змозі вирішувати ці питання повністю і держава. Ці ризики в загальному вигляді можна визначити як ризики скорочення засобів існування і зниження життєвих шансів розвитку. Для управління соціальними ризиками в Україні створені державні інститути соціального захисту (соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві, безробіття, втрати працездатності за віком і через хворобу). Разом із тим у поле зору держави не повною мірою потрапляють ризики соціальної спрямованості, що виникають у локальних груп населення. До них можна віднести: проблеми дітей-сиріт, інвалідів, біженців, переселенців, що піддалися насильству. Зниження життєвих шансів здійснюється в галузях соціального сектора у результаті зменшення їх державного фінансування.

Об'єктивні умови сучасності, пов'язані з високими державними соціальними витратами, нові сучасні ризики та проблеми, збільшена соціальна ініціатива бізнесу, орієнтованого на міжнародні ринки, і некомерційних організацій, як реакція на соціальні проблеми, що виникли, а також

неможливість кожного сектору економіки самостійно вирішувати виникаючі суперечності об'єктивно приводять до необхідності партнерства.

Системоутворюючим чинником при реалізації інноваційної моделі розвитку соціального сектору економіки є соціальна відповідальність. Відповідальність передбачає узгоджену систему обов'язків і певну сферу компетенції. Поширеною стає загальна відповідальність національних та місцевих органів влади, бізнесу й організацій некомерційного сектору, які в сучасних умовах виявляють активність у реалізації проектів в соціальному секторі економіки. Основою досліджуваного проблемного поля – моделей взаємодії соціальних партнерів – є соціальне проектування, інвестування та страхування, які дозволяють управляти соціальними ризиками і шансами.

Невирішеність цілого ряду методологічних питань переходу до партнерських відносин, відсутність належного досвіду такого партнерства, нерозвиненість законодавчої та нормативної бази на всіх рівнях, бюрократичні перепони й еволюційні корупційні схеми взаємодії в даний час стримують упровадження партнерства як інноваційної форми моделі співпраці. Проте наявність соціальних і групових ризиків і шансів розвитку національної економіки та суспільства роблять цю проблему значущою навіть серед актуальних.

Вирішення соціальних проблем при недостатньому фінансуванні з боку держави можливе за рахунок залучення ресурсів усіх партнерів соціальних відносин і суспільного контролю за реалізацією соціальних цілей розвитку. Необхідна система, у рамках якої влада, бізнес і громадські організації могли ефективно працювати для підвищення якості життя населення. Тільки конструктивна взаємодія може додати ініціативам, направленим на забезпечення стійкого розвитку, інноваційний і послідовний характер, що дозволяє вирішувати складні соціальні завдання.

Держава завжди несе відповідальність за виконання своїх соціально відповідальних функцій, пов'язаних із загальнонаціональними інтересами, бізнес є джерелом інноваційності, активності й забезпечення соціально-економічного розвитку; некомерційні організації діагностують соціальне середовище, надають соціальні послуги і забезпечують соціальний контроль реалізації соціальних проектів. Партнерство, що розвивається, на відміну від традиційних моделей, створює свої базові моделі.

Концептуальною моделлю розвитку взаємодії держави, бізнесу й суспільства є соціальне партнерство, що припускає конструктивно взаємовигідну співпрацю між трьома секторами суспільства – державними структурами, комерційними підприємствами і некомерційними організаціями з метою вирішення проблем соціальної сфери на користь усього населення або його окремих груп. Суб'єктами модернізації соціального сектору є три сектори економіки: держава, комерційні і некомерційні організації (громадські та благодійні).

Основним, системоутворюючим елементом у понятті «партнерство» є співпраця, при якій державні, приватні, комерційні і некомерційні структури виступають як рівноправні партнери, взаємодоповнюючі один одного.

Суб'єкти взаємодії мають різні можливості й ресурси для участі у вирішенні соціальних проблем, тому побудова економічної моделі стратегічного партнерства ґрунтується на взаємовигідному обміні ресурсів, доступ до яких може бути корисний і взаємовигідний всім сторонам. При цьому під стратегічним партнерством розуміється взаємодія між декількома сторонами щодо досягнення довгострокових (стратегічних) інтересів, побудованої на об'єднанні ресурсів, розподілі ризиків.

Влада має у своєму розпорядженні економічні, політико-правові, адміністративні, інформаційні, силові, соціальні й диспозиційні ресурси; бізнес у свою чергу – фінансові, експертні, інноваційні, інформаційні, людські та комунікативні ресурси; а некомерційні організації володіють експертними, соціальними, інформаційними, людськими, комунікаційними, інноваційними ресурсами. Обмін необхідними ресурсами є основою ефективної взаємодії органів влади, бізнесу й некомерційних організацій.

Об'єднання взаємодоповнюючих один одного ресурсних баз влади, бізнесу й некомерційних організацій сприятиме прояву синергетичного ефекту і поліпшенню соціально-економічного стану.

З метою встановлення моделі партнерства держава має виконувати регулюючу функцію й на найвищому рівні визнати:

визнати готовність до співпраці у формі партнерства (оголошує про можливість співпраці);

визнати партнерство ефективною економічною формою, знімаючи тим самим усі суперечки між різними економічними школами і визнаючи правоту вибраної парадигми;

чітко визначити сфери партнерства й цілі, які вона переслідує в рамках реалізації цих проектів. Останнє важливо закріпити на нормативно-правовому, цілком можливо – на програмному або навіть законодавчому рівні (у формі конкретних цілей і принципів);

ініціювати активність бізнесу, зростання його обсягів у країні, а не відхід у тінь і/або вивіз капіталів за кордон;

створювати стимули, що мотивують бізнес для добровільної участі в реалізації соціальних зобов'язань. Бізнесу має бути вигідно стати й залишатися соціально відповідальним;

державі важливо конкретними правовими кроками і практикою завойовувати довіру бізнесу.

При цьому держава зберігає свої соціально відповідальні функції, пов'язані із загальнонаціональними пріоритетами. За нею залишаються основні важелі регулювання і контролю.

Для комерційного сектору характерні приватна й акціонерні форми власності, місія та інтереси полягають у максимальному одержанні прибутку на основі надання товарів і послуг у конкурентній боротьбі з іншими учасниками внутрішнього і зовнішнього ринку для задоволення або формування попиту на них. Бізнес-сектор характеризує широкий спектр вживаних технологій роботи у сфері тієї ділової активності, яка є для нього профільною.

Сьогоднішня економічна ситуація у світі багато в чому спричинена кризою довіри, породженої гонитвою компаній за прибутком у збиток стійкому розвитку. Головне – відстоювати принципи стійкого, а значить довгострокового розвитку бізнесу, не ігнорувати суспільних запитів, іти за концепцією корпоративної соціальної відповідальності, наполегливо підтримувати становлення в Україні не декларованої, а реальної соціально орієнтованої держави.

Для некомерційного сектору основною формою власності є суспільна, місія та інтереси полягають у лобюванні суспільних інтересів, наданні соціальних послуг цільовим групам, суспільній експертизі, контролю виконання соціальних гарантій та соціальних проектів. Технології роботи різноманітні й залежать від профілю діяльності некомерційних організацій (НКО) і його взаємин із цільовою групою. Це ефективний, такий, що відрізняється не тільки здатністю оперативно реагувати на потреби населення, нові соціальні виклики і проблеми, але і низькими адміністративними витратами. Роль НКО – як громадських експертів, чий знання і досвід відіграють вирішальну роль при визначенні стандартів і специфіки створюваних інфраструктурних соціальних об'єктів і послуг, що надаються, а також як організаторів суспільного нагляду за дотриманням умов контракту.

Основною організаційною формою взаємодії держави, бізнесу й суспільства реалізації соціальної політики є соціальний проект.

Принциповими відмінностями соціальних проектів є: при постановці цілей обов'язково опрацьовуються такі позиції, як соціальна корисність, соціальна значущість і соціальні наслідки; цілепокладання має ґрунтуватися на чітко формалізованій моделі майбутнього, а цілі – відповідати вектору еволюційного розвитку; при розробці стратегії обов'язково враховуються особливості соціокультурного простору (суб'єктів і об'єктів, що знаходяться в ньому) і специфіка соціальної ситуації на території; стратегія і тактика ціледосягнення мають ґрунтуватися на реальних потребах і можливостях об'єкта управління; при проектуванні соціального проекту враховується більше число аспектів, ніж у бізнес-проекті; необхідно погоджувати цілі й інтереси всіх соціальних груп, державних і суспільних інститутів, комерційних організацій, що знаходяться в зоні дії проекту; при реалізації соціального проекту необхідно проводити супровід проекту, його соціалізацію й моніторинг.

Таким чином, соціальний проект – це проект, що реалізується в різних сферах життєдіяльності держави й суспільства, результатом якого є зміна соціального суб'єкта, об'єкта, процесу або явища в бік якнайкращого варіанта майбутнього (наприклад: створення моделей суспільних явищ, соціальних інститутів, нових форм соціального устрою і суспільного життя, розробка систем управління, законів тощо, що приводять до тих або інших соціальних змін). Соціальний проект характеризується глибоким опрацьовуванням соціальних завдань і містить заходи не тільки соціально-діагностичного, але й організаційно-управлінського (технологічного) забезпечення. Він повинен містити систему загальних параметрів проектованого об'єкта, що характеризують його цілісність, а також систему параметрів складових його підсистем, блоків, елементів, їх зв'язків.

Проект майбутніх можливих станів соціальних систем, процесів і явищ має відповідати таким умовам: він повинен бути створений на науковій основі, не суперечити етичним нормам, відображати загальноприйнятні соціальні цінності, виражати соціальне замовлення, бути ефективним із точки зору реалізації, не містити суперечностей, має бути призначений для реалізації.

Соціальний проект установлює параметри, основні характеристики розвитку соціальних систем на обмежений, чітко визначений відрізок часу. Проте мало визначити стратегічно важливі цілі,

напряму розвитку, важливо вміти виразити їх у певних показниках. Соціальний проект – зображене за допомогою комунікатів (знакових повідомлень) вираження кінцевих результатів соціальної діяльності. Він як комунікат має містити інформацію і відповідати основним принципам: однозначності, необхідності, остаточності, несуперечності, оптимальності. Інформація, що міститься у проекті, має бути необхідною і достатньою. Кількість знакових повідомлень має бути такою, щоб їх зменшення було неприпустимим. Соціальний проект, це мета проектної діяльності як виду соціальної творчості.

Соціальне проектування в ідеальній формі задає зміни, які будуть здійснюватися в подальшій реалізації. Соціальне проектування – це проектування соціальних об'єктів, соціальних якостей, соціальних процесів і відносин, важливе як для державних і суспільних інститутів, так і для комерційних структур.

Суб'єктами соціального проектування є різні носії управлінської діяльності – як окремі особи, так і організації, трудові колективи, соціальні інститути тощо, що ставлять своєю метою організоване, цілеспрямоване перетворення соціальної дійсності.

Об'єктом соціального проектування являються системи, процеси організації соціальних зв'язків, взаємодій, включених у проектну діяльність, що піддаються діям суб'єктів проектування і виступають підставою для цієї дії.

У сучасних умовах системних трансформацій іде адаптація моделей та механізмів соціальної політики до мінливих реалій та пошук найбільш результативних технологій та інструментів. Розроблено алгоритм послідовності виконання підготовчих етапів та етапів реалізації соціального проекту.

Рубіж нового, XXI ст. людство переступило в умовах складних суперечностей, що надають великий вплив на соціальну інфраструктуру. За таких умов соціальна функція держави перш за все полягає у розвитку соціального захисту завдяки моделі соціального страхування та моделі соціальних виплат через механізм державних цільових програм, координаційній діяльності взаємодії, розвитку законодавства, організації виробництва суспільних благ іншими секторами економіки. Але недостатнє фінансування не завжди дозволяє виконувати соціальні програми в повному обсязі.

Органами влади розробляються державні цільові програми, направлені на розвиток соціальної сфери. Стратегічним завданням держави є вибір загальнонаціональних пріоритетів і визначення їх ролі в розвитку потенціалу людської особи, оскільки від цього залежить якість життя людини і соціальне самопочуття суспільства. КМУ затверджено положення про Національні проекти та 11 Національних проектів по пріоритетних напрямках соціально-економічного розвитку держави. Ці програми визначають такі соціальні напрями: охорона здоров'я, освіта, фізична культура і спорт, житло, охорона навколишнього середовища. Концепція національних проектів – інноваційна стратегія модернізації соціальної та економічної інфраструктури й розвитку країни на довгострокову перспективу, з позитивним наслідком створення ефективної соціально-економічної політики держави й суспільства, а також застосування інноваційних методів управління щодо взаємодії, зміни і розвитку складних соціальних систем.

Як суб'єкт господарювання бізнес формує систему відносин зі створення механізмів та інструментів раціонального використання ресурсів. Створюючи нові механізми й інструменти відповідальності за ресурси і, у першу чергу, за людину, бізнес стає системою відносин із приводу їх ефективного використання, формування людського потенціалу та капіталу країни.

Визначено, що основними мотивами участі бізнес-структур у соціальних проектах є: відповідність міжнародним стандартам соціальної відповідальності; відповідність рівню провідних зарубіжних конкурентів; зміцнення репутації та іміджу компанії; вихід на міжнародні ринки; підвищення успішності IPO; підвищення інвестиційної привабливості; оптимізація існуючих інвестицій в соціальну сферу; поліпшення взаємин із владою, громадськими інститутами, ЗМІ; прозорість ухвалення рішень, розподілу і контролю над використанням ресурсів; підвищення привабливості на ринку праці; поліпшення умов праці, підвищення зацікавленості працівників. Це зобов'язує бізнес-структури інвестувати в галузі соціальної сфери, створення інноваційних галузей, що забезпечують ефективний розвиток даного сектору економіки як у рамках окремого взятого регіону, так і соціальної інфраструктури країни в цілому.

Недержавний сектор економіки України в сучасних умовах здобув розвитку, а надання соціальних послуг є тією сферою, що має безпосереднє відношення до нього. Громадські об'єднання при вирішенні соціальних проблем мають можливість швидко ідентифікувати ризики в соціальній сфері, надавати конкретні соціальні послуги і спостерігати за реалізацією соціальних ініціатив. Таким чином, вони реалізують інформаційну, управлінську, захисну, розвивальну функції щодо

вирішення соціальних проблем. Найбільш поширену та впливовішу діяльність соціального напрямку серед некомерційних організацій роблять благодійні фонди.

Визначені основні законодавчі акти, що регулюють діяльність некомерційного сектору: Закон України "Про основні принципи розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки", Закон України "Про об'єднання громадян", Закон України «Про благодійність і благодійні організації», Розпорядження КМУ від 21.11.2007 р. №1035-р "Про схвалення Концепції сприяння органами виконавчої влади розвитку громадянського суспільства".

Основними економічними моделями взаємодії влади, бізнесу й суспільства можуть бути – соціальне партнерство, корпоративна соціальна відповідальність, благодійність, соціальне підприємництво, лобізм, соціальні мережі. При цьому типами економічних моделей взаємодії інститутів держави, бізнесу й суспільства мають бути: *типи соціального партнерства* – державно-приватне партнерство, локально-територіальне партнерство, суспільно-державне партнерство; *типи благодійності* – традиційна, системна, ендаумент; *типи корпоративної соціальної відповідальності* – базова, внутрішня, зовнішня; *типи соціального підприємництва* – види діяльності всередині основної сфери діяльності, спеціалізовані підприємства при громадських організаціях, малі інноваційні вузькоспеціалізовані підприємства; *типи лобізму* – законодавчий, виконавчий, судовий; *типи соціальних мереж* – професійні, загальноформатні, зацікавлені.

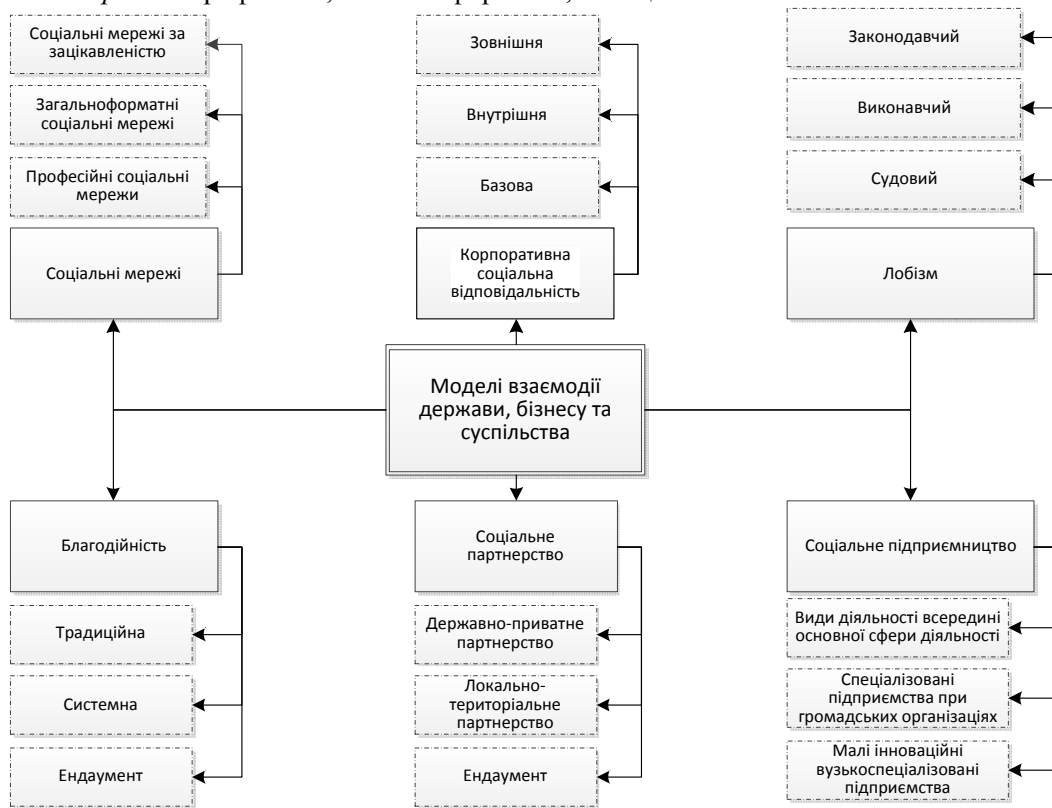

Рис. Основні економічні моделі взаємодії інститутів держави, бізнесу й суспільства

Висновки та пропозиції. Таким чином, загальний результат взаємодії та економічної моделі стратегічного партнерства держави, бізнесу й суспільства при модернізації соціальної сфери та реалізації соціальних проектів – це кумулятивний ефект від об'єднання зусиль і ресурсів, розподілу ризиків при балансі інтересів соціальних партнерів, а також гармонізації економічної та соціальної політики. При цьому під стратегічним партнерством розуміється взаємодія між декількома сторонами щодо досягнення довгострокових (стратегічних) інтересів, побудованої на об'єднанні ресурсів, розподілі ризиків.

Алгоритм (технологія) стратегічного партнерства складається із:

- 1) визначення стратегічних (довгострокових) цілей відповідно до загальнонаціональних пріоритетів – визначення результатів спільної діяльності, що ведуть до реалізації національних проектів;
- 2) узгодження стратегічних цілей партнерів і засобів їх реалізації та їх гармонізація;
- 3) визначення необхідних ресурсів для досягнення цілей стратегічного партнерства, узгодження готовності їх об'єднання;

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

- 4) прогноз синтезу ресурсів, що є у розпорядженні кожного партнера, для досягнення поставлених цілей в існуючих умовах із урахуванням можливості їх зміни;
- 5) узгодження прав і обов'язків сторін на основі критерію їх рівності;
- 6) надання й узгодження із партнерами стратегій і планів реалізації довгострокових цілей та ресурсів, що надаються.

В Україні в даний час немає стратегії дій із розвитку партнерства, а взаємодія формується спонтанно, відсутній моніторинг взаємодій із властивим йому позитивним і негативним досвідом, тому необхідні активізація внутрішніх ресурсів, що існують у регіонах, стимулювання місцевих ініціатив й створенні дієздатної співпраці влади, бізнесу та громадськості.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Brand R., Gaffikin F. Collaborative Planning in an Uncollaborative World // *Planning Theory*, 2007, No. 6, pp. 282-312.
2. Certo S. *Modern Management: Concepts and Skills (11th Edition)* / S. Certo, T. Certo. – Upper Saddle River: Prentice Hall, 2008. – 624 p.
3. Ethier W.J. *The theory of trade policy and trade agreements: A critique* / W.J. Ethier // Philadelphia. – University of Pennsylvania, 2005. – 37 p.
4. Gorodnichenko Y., Svejnar J., Terrell K. *Globalization and Innovation in Emerging Markets*. – The World Bank, 2009, WPS4808, 48 p.
5. Геєць В.М. *Суспільство, держава, економіка: феноменологія взаємодії та розвитку* / В.М. Геєць. – К.: НАН України. Ін-т екон. та прогнозів НАН України, 2009.–864 с.
6. Грішнова О.А. *Людський капітал: формування в системі освіти і професійної підготовки* / О.А.Грішнова. – К.: Т-во "Знання", КОО, 2001. - 254 с.
7. Бандур С.І. Система пріоритетів державної політики зайнятості в парадигмі формування інноваційної моделі розвитку економіки України / Бандур С.І. // *Ринок праці та зайнятість населення*.–2008.–№1.–С.10–15.
8. Богиня Д. П. Регулювання соціально-трудоових відносин на ринку праці в умовах міжнародної інтеграції / Д. П. Богиня // *Вісник соціально-економічних досліджень. Збірник наукових праць*. – Випуск 32. – Одеса: ОДЕУ, 2008. – С. 39–46.
9. Колот А. М. *Соціально-трудоові відносини: теорія і практика регулювання: [Монографія]* / А. М. Колот.– К.: КНЕУ, 2005. – 230 с.
10. Бабич А.М. *Государственные и муниципальные финансы : учебник для вузов* / А. М. Бабич, Л. Н. Павлова. – М.: ЮНИТИ, 2002. – 687 с.
11. Ржаницына Л.С. *Доходы: уровень, дифференциация, гарантии* /Ржаницына Л.С. – М.: Профиздат, 1991.– 158 с.
12. Жильцов Е.Н. *Экономика общественного сектора и некоммерческих организаций* / Жильцов Е.Н. – М.: изд-во МГУ, 1995.– 185 с.
13. Михеев В.А. *Основы социального партнерства: теория и политика* Учеб. для вузов. – М.: Экзамен, 2001. – 448 с.

РЕЗЮМЕ

Сформулированы модели и основные принципы взаимодействия социальных партнеров государства, бизнеса и обществ, при реализации проектов. Предложены основные направления по развитию механизмов и инструментов взаимодействия социальных партнеров в институциональной среде Украины.

Ключевые слова: взаимодействие, бизнес, общество, партнерство.

РЕЗЮМЕ

Сформульовано моделі й основні принципи взаємодії соціальних партнерів держави, бізнесу й суспільств при реалізації проектів. Запропоновано основні напрями щодо розвитку механізмів та інструментів взаємодії соціальних партнерів в інституціональному середовищі України.

Ключові слова: взаємодія, бізнес, суспільство, партнерство.

SUMMARY

Models and main principles of cooperation between the social partners of the state, business and society in the process of projects realization are formulated. The ways of developing mechanisms and instruments of cooperation between social partners in the institutional environment of Ukraine are offered.

Keywords: interaction, business, society, partnership.